Broj: X-KRŽ-06/243
Sarajevo, 21.08.2009. godine

Sud Bosne i Hercegovine, Odjel I za Ratne zločine, u vijeću Apelacionog odjeljenja, sastavljenom od sudija Mirze Jusufovića, kao predsjednika vijeća, te sudija Mitje Kozamernika i Tihomira Lukesa, kao članova vijeća, uz sudjelovanje stručnog saradnika, Nevene Aličehajić, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženih Sretena Lazarevića i dr., zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173., stav 1. tačka c), u vezi sa članom 29., a u odnosu na optuženog Sretena Lazarevića, u vezi sa članom 31. i članom 180., stav 2. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), odlučujući po žalbama branilaca optuženih, izjavljenim protiv presude Suda Bosne i Hercegovine broj: X-KR-06/243 od 29.09.2008. godine, na sjednici održanoj u prisustvu tužioca Tužilaštva BiH, Božidarke Dodik, optuženih Sretena Lazarevića, Dragana Stanojevića, Mileta Markovića i Slobodana Ostojića, te njihovih branilaca, advokata Radivoja Lazarevića, Miloša Perića, Nenada Rubeža i Miodraga Lj. Stojanovića, dana 21.08.2009. godine, donio je sljedeće:

R J E Š E NJ E

Uvažavaju se žalbe advokata Radivoja Lazarevića, branioca optuženog Sretena Lazarevića, advokata Miloša Perića, branioca optuženog Dragana Stanojevića, advokata Nenada Rubeža, branioca optuženog Mile Markovića i advokata Miodraga Lj. Stojanovića, branioca optuženog Slobodana Ostojića,

pa se presuda Suda Bosne i Hercegovine broj: X-KR-06/243 od 29.09.2008. godine u

osuđujućem dijelu

u k i d a

te se određuje održavanje pretresa pred vijećem Apelacionog odjeljenja Odjela I za Ratne zločine Suda Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e nj e

Presudom Suda Bosne i Hercegovine (Sud BiH), broj X-KR-06/243 od 29.09.2008. godine, optuženi Sreten Lazarević, Dragan Stanojević, Mile Marković i Slobodan Ostojić, oglašeni su krivim da su radnjama opisanim u izreci navedene presude izvršili krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173., stav 1., tačka c) u vezi sa članom 29. KZ BiH, a u odnosu na Sretena Lazarevića i u vezi sa članom 31. KZ BiH, kao i članom 180., stav 2. KZ BiH.

Na osnovu odredbe člana 285. Zakona o krivičnom postupku BiH (ZKP BiH), a uz primjenu odredbi iz člana 39., 42., 48. KZ BiH prvostepeno vijeće Suda BiH je osudilo optuženog Sretena Lazarevića na kaznu zatvora u trajanju od 10 (deset) godina, a uz primjenu odredbi člana 39., 42., 48. i 50. KZ BiH optuženog Dragana Stanojevića na kaznu zatvora u trajanju od 7 (sedam) godina i optužene Mileta Markovića i Slobodana Ostojića na kaznu zatvora u trajanju od po 5 godina.

Istom presudom optuženi Sreten Lazarević oslobođen je optužbe da je počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173., stav 1. tačka c) KZ BiH, na način opisan pod tačkom 1., 1.5. oslobađajućeg dijela presude, optuženi Mile Marković oslobođen je optužbe da je počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173., stav 1. tačka c) u vezi sa članom 29. KZ BiH, na način opisan pod tačkom 2., 3.2. oslobađajućeg dijela presude i optuženi Slobodan Ostojić da je počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173., stav 1. tačka c) u vezi sa članom 29. KZ BiH na način opisan pod tačkom 3., 4.1. oslobađajućeg dijela presude.

Na osnovu člana 283., stav 1., tačka b) ZKP BiH, optužba je odbijena u odnosu na radnje opisane pod tačkama I, podtačka 3. i 7.c), tačka II podtačka 2. i 3., jer je tužilac u toku glavnog pretresa odustao od navedenih tačaka optuženja.

Na osnovu člana 188., stav 4. ZKP BiH optuženi su oslobođeni dužnosti da naknade troškove krivičnog postupka, dok su oštećeni, u smislu odredbe člana 198., stav 2. istog zakona, sa imovinsko-pravnim zahtjevima upućeni na parnicu.

Od strane branilaca optuženih, protiv prvostepene presude, u zakonskom roku uložene su žalbe, kojima se prvostepena presuda pobija samo u osuđujućem dijelu, te samo navedeni dio prvostepene presude predstavlja predmet razmatranja Apelacionog vijeća, dok je u odnosu na oslobađajući i odbijajući dio prvostepena presuda pravomoćna.

Žalbama protiv prvostepene presude, koje su izjavili optuženi Sreten Lazarević po braniocu Radivoju Lazareviću, optuženi Dragan Stanojević po braniocu Milošu Periću, optuženi Slobodan Ostojić po braniocu Miodragu Lj. Stojanoviću zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o krivčno-pravnoj sankciji, a optuženi Marković Mile po braniocu Nenadu Rubež, zbog povrede odredaba krivičnog postupka i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, predlaže se Apelacionom vijeću da prvostepenu presudu preinači i optužene oslobodi od optužbe ili da prvostepenu presudu ukine i odredi održavanje glavnog pretresa pred Apelacionim vijećem.

Tužilaštvo nije izjavilo žalbu na prvostepenu presudu, ali je u odgovorima na žalbe izjavljene od strane optuženih po njihovim braniocima, istaklo da su svi žalbeni navodi neosnovani, te predlaže da Sud predmetne žalbe odbije u cijelosti kao neosnovane i potvrdi prvostepenu presudu.

Na sjednici Apelacionog vijeća, saglasno članu 304. ZKP BiH, odbrana je ukratko iznijela žalbene navode, a tužiteljica odgovore na žalbu, te su u cjelosti ostali kod iznesenih razloga i prijedloga.

Nakon što je ispitalo pobijanu presudu u granicama žalbenih navoda, kako je to propisano članom 306. ZKP BiH, Apelaciono vijeće je donijelo odluku kao u izreci iz razloga koji slijede.

Apelaciono vijeće nalazi da su žalbe branilaca optuženih utemeljene, da je prvostepeno vijeće pogrešno i nepotpuno utvrdilo činjenično stanje, te da pobijana presuda sadrži pogrešne zaključke o odlučnim činjenicama, a u dijelovima presude učinjena je i bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1., tačka k) ZKP BiH, jer u dijelovima presuda ne sadrži razloge, odnosno u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama. Naime, dokazi izvedeni u prvostepenom postupku, po mišljenju ovog vijeća, nisu cijenjeni na način propisan članom 281., stav 2. ZKP BiH, a naročito je prvostepeno vijeće propustilo dati ocjenu protivrječnih dokaza, te obrazložiti iz kojih razloga pojedinim od njih poklanja vjeru, što sve stvara sumnju u ispravnost utvrđenog činjeničnog stanja, a prvostepenu presudu čini manjkavom.

Pri obrazloženju u čemu se, po ocjeni ovog Vijeća, sastoje nepravilnosti u utvrđenom činjeničnom stanju, ovo Vijeće će se prije svega osvrnuti na pitanje komandne odgovornosti optuženog Sretena Lazarevića. Naime, ovaj optuženi oglašen je krivim za radnje koje je navodno počinio kao zamjenik upravnika zatvora u Sudu za prekršaje i DP „Novi izvor".

Na ovu okolnost saslušano je više svjedoka Tužilaštva i tačno je da se većina izjasnila da je Sreten Lazarević bio zamjenik upravnika zatvora, ali se nijedan od ovih svjedoka, osim oštećenog Ramisa Smajlovića, nije mogao izjasniti na koji način je došao do ovog podatka, izuzev nepreciznih izjava „da su to zaključili iz držanja optuženog" ili da su to „čuli od drugih zarobljenika". Ramis Smajlović se jedini izjasnio da je podatak da je optuženi Sreten Lazarević zamjenik upravnika zatvora Srede Vukovića, dobio od također zarobljenika Fadila Smajlovića, ali kako to žalba osnovano ukazuje, ovaj svjedok je na glavnom pretresu rekao da nije znao da li je Sredoje imao zamjenika.

Ključnim svjedokom na ovu okolnost mogao bi se svakako smatrati Sredo Vuković, upravnik zatvora, za kojeg su i svjedoci oštećeni, koji su proveli određeno vrijeme u navedenim zatvorskim objektima, imali samo riječi hvale. I prvostepeno vijeće je posvetilo veliku pažnju iskazu ovog svjedoka, te na dijelovima njegovog iskaza uveliko temelji ovaj segment prvostepene presude. Međutim, pri ocjeni iskaza Srede Vukovića u kontekstu žalbenih navoda, ovo vijeće nalazi osnovanim žalbene prigovore kojima se ukazuje da je prvostepeno vijeće navedeni iskaz cijenilo selektivno, izvlačeći iz sadržaja iskaza rečenice koje potkrijepljuju na paušalan način izvedene zaključke u pobijanoj presudi. Tako je u prvostepenoj presudi navedeno: „Sredo Vuković je tvrdio da je on bio upravnik oba zatočenička objekta u periodu relevantnom za optužnicu i da je optuženi Sreten Lazarević bio njegov zamjenik."[1] Tačni su žalbeni navodi da ovu rečenicu prvostepeno vijeće vadi iz konteksta izjave Srede Vukovića od 06.12.2005. godine, dakle izjave iz istrage koja je uložena u spis kao materijalni dokaz, zanemarujući činjenicu da se navedena konstatacija odnosi na zatvore u Tehničkom školskom centru u Karakaju i zatvor na Ekonomiji, a ne zatvore Sud za prekršaje i DP "Novi izvor", koji su obuhvaćeni predmetnom optužnicom.

[1] - prvostepena presuda X-KR-06/243 Lazarević i dr. od 29.09.2008. godine, strana 47

Također, prvostepeno vijeće propušta dovesti u vezu navedeni iskaz ovog svjedoka dat u fazi istrage, sa njegovim iskazom na glavnom pretresu dana 01.07.2008. godine, kada se ovaj svjedok decidno izjasnio, kako u direktnom tako i u unakrsnom ispitivanju, da je Sreten Lazarević bio obični stražar, da ga niti on, niti bilo ko drugi nije ovlastio da njega mijenja, kao i negirao da je u izjavi u istražnoj fazi tako nešto rekao, ističući da navedenu izjavu prije potpisivanja nije pročitao.

Nadalje, još jedna konstatacija koja ne odgovara činjeničnom stanju utvrđenom na glavnom pretresu, a koja se tiče ovog optuženog, je ta da je isti „izvršiocu stavio na raspolaganje policijsku palicu"(str.53) pri premlaćivanju Ramisa Smajlovića (tačka I.1. prvostepene presude). U presudi se ne navodi dokaz iz kojeg bi se mogao izvesti ovaj zaključak prvostepenog vijeća, a ni Apelaciono vijeće, detaljnom analizom iskaza saslušanih svjedoka, takav dokaz nije našlo, pa je stoga navedeni zaključak prvostepenog vijeća cijenilo kao neutemeljen.

Također, Apelaciono vijeće nalazi neuvjerljivim zaključak prvostepenog vijeća o odgovornosti Sretena Lazarevića za radnje opisane pod tačkom I.2 prvostepene presude, jer se, a kako to žalba osnovano ukazuje, odgovornost Sretena Lazarevića temelji na iskazu Ahmeta Omerovića, koji je jedini posvjedočio da je Sreten izveo Sejfu iz prostorije u kojoj su boravili, dok nijedan drugi svjedok nije spomenuo Sretena u toj ulozi, a Fadil Smajloivć je čak izjavio da je Sejfo izveden, ali da stražari nisu imali ništa s tim događajem.

Na osnovu svega iznesenog, Apelaciono vijeće ocijenjuje da je pozicija optuženog Sretena Lazarevića u svjetlu komandne odgovornosti toliko upitna, da se pokazuje kao nužno ponovno saslušanje svjedoka na iste okolnosti u ponovljenom postupku. Jedino se na taj način mogu otkloniti prisutne manjkavosti prvostepene presude i pravilno i potpuno utvrditi činjenično stanje.

Nadalje, ovo vijeće nalazi da je u pobijanoj presudi činjenično stanje nepotpuno utvrđeno i u pogledu inkriminacija koje terete Dragana Stanojevića, Mileta Markovića i Slobodana Ostojića, a na šta se žalbama branilaca ovih optuženih osnovano ukazuje.

Dragan Stanojević je navodno otvaranjem zatvorskih prostorija omogućavao neidentifikovanim vojnicima da vrše premlaćivanje zatvorenih civila, a naročito Fahrudina Memića. Teško premlaćivanje Fahrudina Memića i ostalih zatvorenih civila je odlučna činjenica koju je trebalo dokazati kako bi se uopšte moglo govoriti o odgovornosti optuženog Dragana Stanojevića. Međutim, iako je kao dokaz u sudski spis uložena medicinska dokumentacija Fahrudina Memića koja datira iz perioda 15-ak dana nakon njegovog izlaska iz zatvora, te bi ista trebala sadržavati podatke o posljedicama teškog premlaćivanja koje, ukoliko se premlaćivanje dogodilo, za taj kratki vremenski period nisu mogle u potpunosti izčeznuti, žalbom ovog optuženog se osnovano ukazuje da to nije slučaj.

Dakle, ono što proizilazi iz prvostepene presude je slijedeće: Memić Fahrudin je proveo u zatvoru oko 45 dana, a kako je rekao, tučen je najmanje 40 puta i batine je dobijao kada god bi Dragan Stanojević otvorio vrata prostorije u kojoj su zatvorenici boravili, dok je istovremeno Dragan Stanojević vrlo često boravio van zatvorskih prostorija jer je izvodio zatvorenike na rad, a uz sve to iz medicinske dokumentacije Fahrudina Memića nisu vidljivi tragovi premlaćivanja.

Tačni su navodi žalbe odbrane optuženog Dragana Stanojevića da je prvostepeno vijeće propustilo dovesti u vezu iskaz Fahrudina Memića sa materijalnim dokazima u vidu medicinske dokumentacije ovog svjedoka, kao i sa iskazima svjedoka koji su svjedočili da je Dragan Stanojević bio stražar koji je veoma često izvodio zatvorenike na rad i pri tome se prema istima korektno i zaštitnički ponašao. Ako je pak tačna tvrdnja o višestrukom premlaćivanju ovog zatvorenika istu je trebalo argumentovati na način da se utvrdi koje su to grupe koje su navodno vršile premlaćivanje, u kojim vremenskim intervalima se to događalo, na koji način su premlaćivanja vršena, da li su premlaćivanje vršile uvijek iste ili različite grupe ljudi, kakve su posljedice tih premlaćivanja i koliko puta je optuženi bio prisutan kod tih radnji, kao i njegov udio i uloga u istima, te na taj način otkloniti sumnje koje se javljaju u pogledu na ovaj način utvrđenog činjeničnog stanja.

Ovo vijeće nalazi osnovanom i žalbu optuženog Mileta Markovića u dijelu u kojem se prvostepena presuda pobija zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. Naime, kako to branilac pravilno primjećuje, zaključak o odgovornosti optuženog Markovića temelji se na iskazu jednog svjedoka, koji nema potvrdu niti u subjektivnim, niti u materijalnim dokazima. Nuhanović Nurija, oštećeni koji je izložen batinama, a u čijem premlaćivanju su navodno učestvovali Mile Marković i Sreten Lazarević je jedini svjedok koji svjedoči na ove okolnosti.

Uz navedeno, žalbom se osnovano ukazuje i na čitav niz iskaza svjedoka, bivših zatvorenika, koji su pozitivno svjedočili o optuženom Miletu Markoviću, dakle čiji su iskazi kontradiktorni iskazu Nurije Nuhanovića, a čija ocjena u pobijanoj presudi nije data, iako je prvostepeno vijeće u skladu sa članom 290., stav 7. ZKP BiH naročito bilo u obavezi dati ocjenu protivrječnih dokaza. Stoga, ovo vijeće nalazi da zaključci o odlučnim činjenicama nisu izvedeni sa takvom sigurnošću da bi isključivali mogućnost zaključaka druge vrste.

Ovo vijeće želi naglasiti da iskaz jednog svjedoka, nekada može biti u toj mjeri uvjerljiv i dostatan za utvrđivanje određene odlučne činjenice, ali u konkretnom slučaju, kada je riječ o zatvoru, dakle zatvorenom prostoru u kojem istovremeno boravi veći broj lica, i pri tome najmanje dva lica surovo premlaćuju 4 zatvorenika na istom spratu gdje borave i ostali zatvorenici, kod ovog vijeća izaziva sumnju u pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja, jer se kao nezaobilazno postavlja pitanje kako je moguće da niko drugi od prisutnih lica nije čuo ili vidio nešto što bi potkrijepilo iskaz ovog svjedoka.

Iz istih razloga, po ocjeni Apelacionog vijeća upitna je uloga i učešće optuženog Sretena Lazarevića u navedenom premlaćivanju.

Branilac optuženog Slobodana Ostojića je osnovano ukazao da je ovaj optuženi oglašen krivim da je učestvovao u premlaćivanju Ramisa Smajlovića i Admira Hadžiavdića iako nijedan od ova dva oštećena, u iskazima koje su dali u fazi istrage, nisu ni jednom riječju spomenuli Slobodana Ostojića kao osobu koja je imala udjela u tim radnjama. Svjedok Admir Hadžiavdić, naprotiv, u iskazu iz istrage spominje Dragana Stanojevića, dakle Velikog Dragana, kao osobu koja je zajedno Malim Draganom vršila premlaćivanje, pa se postavlja pitanje koji dokazi prikupljeni u fazi istrage su uopšte naveli tužioca, da Slobodana Ostojića optuži za navedene radnje.

Apelaciono vijeće nalazi da zaključak prvostepenog vijeća, zasnovan isključivo na iskazima svjedoka datim na glavnom pretresu, nije uvjerljiv, jer za taj zaključak prvostepeno vijeće ne nudi valjane razloge. Pored toga, obaveza prvostepenog vijeća, kada je Slobodana Ostojića oglasilo krivim, je bila da utvrdi na koji način je ovaj optuženi tukao dva oštećena, naročito ako se ima u vidu njihov iskaz iz istrage iz kojeg proizilazi da je najveće učešće u premlaćivanju imao Mali Dragan.

Kada je riječ o Sretenu Lazareviću, njegova uloga u premlaćivanju dva navedena svjedoka, zasniva se na principu komandne odgovornosti, jer je navodno bio prisutan premlaćivanju Ramisa Smajlovića i Admira Hadžiavdića, a nije isto spriječio. Kako je ovo vijeće već istaklo da nalazi upitnom funkciju Sretena Lazarevića kao zamjenika upravnika zatvora u Sudu za prekršaje i DP „Novi izvor“, dalje obrazlaganje osnovanosti žalbenih prigovora u pogledu uloge Sretena Lazarevića u premlaćivanju Ramisa Smajlovića i Admira Hadžiavdića bi na ovom mjestu bilo suvišno.

Iz svega navedenog proizilazi da je prvostepeno vijeće nepotpuno, a djelimično i pogrešno, utvrdilo činjenično stanje, te da nije savjesno ocijenilo svaki dokaz, kako zasebno, tako i u vezi sa drugim dokazima, te da presuda ne sadrži razloge, odnosno nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama. U smislu navedenog Apelaciono vijeće zaključuje da je u ovom predmetu, prvostepeno vijeće, pogrešno i nepotpuno utvrdilo činjenično stanje u smislu člana 299., stav 1. ZKP BiH, te da je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297., stav 1., tačka k) ZKP BiH.

Iz gore navedenih razloga, Apelaciono vijeće je uvažilo žalbe odbrane optuženih, te na osnovu člana 315. stav 1., tačka b) ZKP BiH, ukinulo prvostepenu presudu i odredilo održavanje pretresa pred Apelacionim vijećem Suda BiH. Održavanje pretresa, na kojem će se preslušati i pročitati iskazi svjedoka čija svjedočenja ovo vijeće nalazi relevantnim, ponovo pozvati svjedoci čije dodatno saslušanje je po ocjeni ovog vijeća neophodno, kao i po potrebi izvesti novi dokazi, će Apelacionom vijeću pomoći da pravilno i potpuno utvrdi činjenično stanje, a nakon toga odluči i o supsumpciji utvrđenog činjeničnog stanja pod pravnu normu, dakle odluči da li radnje optuženih predstavljaju nečovječno postupanje u smislu člana 173., stav 1., tačka c) KZ BiH, odnosno da li su učinili krivično djelo i da li su za isto odgovorni.

Obzirom da je prvostepena presuda ukinuta, žalbeno vijeće se nije upuštalo u sveukupnu analizu ostalih žalbenih prigovora, već se u skladu sa odredbom člana 316. ZKP BiH, ograničilo na iznošenje kratkih razloga za ukidanje prvostepene presude.

ZAPISNIČAR:	**PREDSJEDNIK VIJEĆA SUDIJA**
Nevena Aličehajić	**Mirza Jusufović**

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ovog rješenja žalba nije dozvoljena.